

РЕЦЕНЗИЈА

**НА РАКОПИСОТ „ВОВЕД ВО СТОМАТОЛОШКА ПРОТЕТИКА - СКРИПТА”
ОД ДОЦЕНТ Д-Р КАТЕРИНА ЗЛАТАНОВСКА, АС. Д-Р ЈУЛИЈА ЗАРКОВА-
АТАНАСОВА, Д-Р ДАРКО КОЧОВСКИ И Д-Р ЉУПКА ЛАЗАРОВА, ФАКУЛТЕТ
ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” ВО ШТИП**

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, како и Одлуката бр. 2002-56/43 од 217. редовна седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при УГД – Штип, одржана на 18.2.2019 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- д-р Ерол Шабанов, редовен професор во пензија, stomatолошки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј” во Скопје, специјалист по stomatолошка протетика;
- д-р Никола Гиговски, редовен професор на Stomatолошки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј” во Скопје, специјалист по stomatолошка протетика;
- д-р Киро Папакоча, вонреден професор на Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, специјалист по орална хирургија и имплантологија,

за изготвување на извештај, рецензија за скрипта на приложениот ракопис „**ВОВЕД ВО СТОМАТОЛОШКА ПРОТЕТИКА - СКРИПТА**” од доц. д-р Катерина Златановска, ас. д-р Јулија Заркова-Атанасова, д-р Дарко Кочовски и д-р Љупка Лазарова, наменет за студентите на прв циклус стручни студии на Студиската програма за забен техничар – протетичар, Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Ракописот со наслов „Вовед во stomatолошка протетика - скрипта” е предвиден како наставно помагало по предметот Вовед во stomatолошка протетика, задолжителен предмет на Студиската програма за забен техничар – протетичар, со 2+2+1 неделен фонд на часови, 5 кредити и се слуша во први семестар. Предложениот ракопис целосно соодветствува со наставната програма и теоретските наставни содржини, кои се акредитирани за предметот Вовед во stomatолошка протетика.

Податоци за обемот на ракописот: Предлог-ракописот „Вовед во stomatолошка протетика – скрипта“ е на 106 страници, категоризиран во тринаесет поглавја, со 62 нумерирани фотографии за подобро и поедноставно прифаќање на наставните содржини. Приложениот ракопис во целост одговара според обемот на наставната програма и ги задоволува критериумите според бројот на часови и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Потребата од создавање на вакво учебно помагало – скрипта е во релација со недостигот на соодветен наставен материјал, конкретно за студентите од стручните студии за забен техничар – протетичар. Паралелно со неа беше оформен и практикум, кој студентите ќе може да го користат за добивање на први и базични искуства од оваа област.

Краток опис на содржината: Ракописот е напишан на лесен и разбирлив јазик. Целокупната материја генерално е распределена во тринаесет поглавја.

Во првото поглавје - *Вовед и историски развој на stomatолошката протетика, гранки на протетиката* авторите даваат краток осврт историскиот развој на stomatологијата и stomatолошката протетика, како и воведно запознавање со гранките на протетиката.

Второто поглавје се однесува на *Деловите на стоматогнатниот систем, анатомија на максила, мандибула и палатинална коска* и во него авторите се задржуваат на основните анатоомо-морфолошки карактеристики на стоматогнатниот систем, посебно задржувајќи се на горната, долната вилица и непчевата коска.

Следното трето поглавје е *Усна празнина – анатомија и состав, слузокожа, јазик, заби, пародонт* и ги елаборира анатомијата и составот на усната празнина, со осврт на градбата на оралната слузокожа, како и анатомската градба на јазикот, забите и потпорниот апарат на забот.

Во поглавјето *Мускули на цвакалниот систем: мастикаторни, мимички, мускули на јазикот, усните, подот на усната празнина* авторите се задржуваат на анатомијата и функцијата на мастикаторните мускули и околните мускули кои имаат свое значење при изработка на протетички конструкции.

Понатаму во ракописот се надоврзуваат *Основни функции на стоматогнатниот систем: мастикација, голтање, фонација*, при што се опишани основните функции на стоматогнатниот систем, кои се многу специфични и меѓусебно различни, но сепак непосредно поврзани. Секоја функција се одвива на посебен начин и има свое значење за опстанокот, како и за изработка на мобилни и фиксни реставрации.

Следното поглавје со наслов *ТМЗ – градба и основни движења во него, оклузија и артикулација* ги опфаќа основните анатомски и функционални карактеристики на темпоромандибуларниот зглоб, како и краток осврт на оклузија и артикулација.

Во поглавјата кои понатаму следуваат - *Основи на тотална протеза, ретенција, стабилизација, фази на изработка на тотална протеза; Основи на парцијална протеза, класична парцијална протеза, ретенциони системи кај парцијална протеза, фази на изработка и Скелетирана протеза, фази на изработка* авторите ги опишуваат основните карактеристики на различните мобилни протетички надоместоци, материјалите и начинот на изработка, воведно презентирајќи ги одделно клиничките и лабораториските фази кај различните видови на мобилни протези.

Следните две поглавја *Основи на фиксното протезирање, видови коронки, фази на изработка и Мостовски конструкции, фази на изработка* се запознавање со фиксната протетика, каде што авторите ги опишуваат основните видови на фиксни изработки, коронки и мостови, како и клиничките и лабораториските фази карактеристични за овој вид на реставрации.

Во дванаесеттата глава авторите ги обработуваат *Основи на имплантопротетика, видови изработки над импланти (фиксни и мобилни), максилофацијална протетика*, при што се опишуваат основните карактеристики на материјалите за имплантирање, можностите за протетичко решавање, како и начинот на изработка на овие супраструктури. Воедно, опфатено е и значењето и полето на интерес на максилофацијалната протетика.

Последната тринаесеттата глава ги презентира литературните податоци, извори и цитати, кои авторите ги користеле при создавањето на ракописот за скрипта.

Присуството на голем број слики, како и едноставниот стил на презентација на специфичната стручна материја, на авторите во ракописот, овозможува на лесен, разбирлив и концизен начин да се совладаат и научат базичните теоретски елементи по предметот Вовед во стоматолошка протетика.

ЗАКЛУЧОК

Предложениот ракопис за скрипта „*Вовед во стоматолошка протетика - скрипта*” на систематичен, едноставен и пристапен начин ги елаборира теоретските наставни единици кои на студентите од Стручните студии за забен техничар протетичар ќе им овозможи лесно, концизно и едноставно совладување на теоретските содржини по предметот Вовед во стоматолошка протетика. Содржините кои се опфатени во него ќе дадат голем придонес во текот на едукацијата и ќе обезбедат забните техничари протетичари да се здобијат со базични елементарни познавања за стоматолошката протетика, која е и основа на нивните студии.

Согласно со нашиот презентираниот извештај, со задоволство му препорачуваме на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев” во Штип да го прифати позитивно рецензираниот ракопис со наслов „*Вовед во стоматолошка протетика - скрипта*” од доцент д-р Катерина Златановска, ас. д-р Јулија Заркова-Атанасова, д-р Дарко Кочовски и д-р Љупка Лазарова како учебно помагало – *скрипта*.

РЕЦЕНЗЕНТИ

Д-р Ерол Шабанов, редовен професор, с.р.

Д-р Никола Гиговски, редовен професор, с.р.

Д-р Киро Папакоча, вонреден професор, с.р.